

Illustreret Familieblad.

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

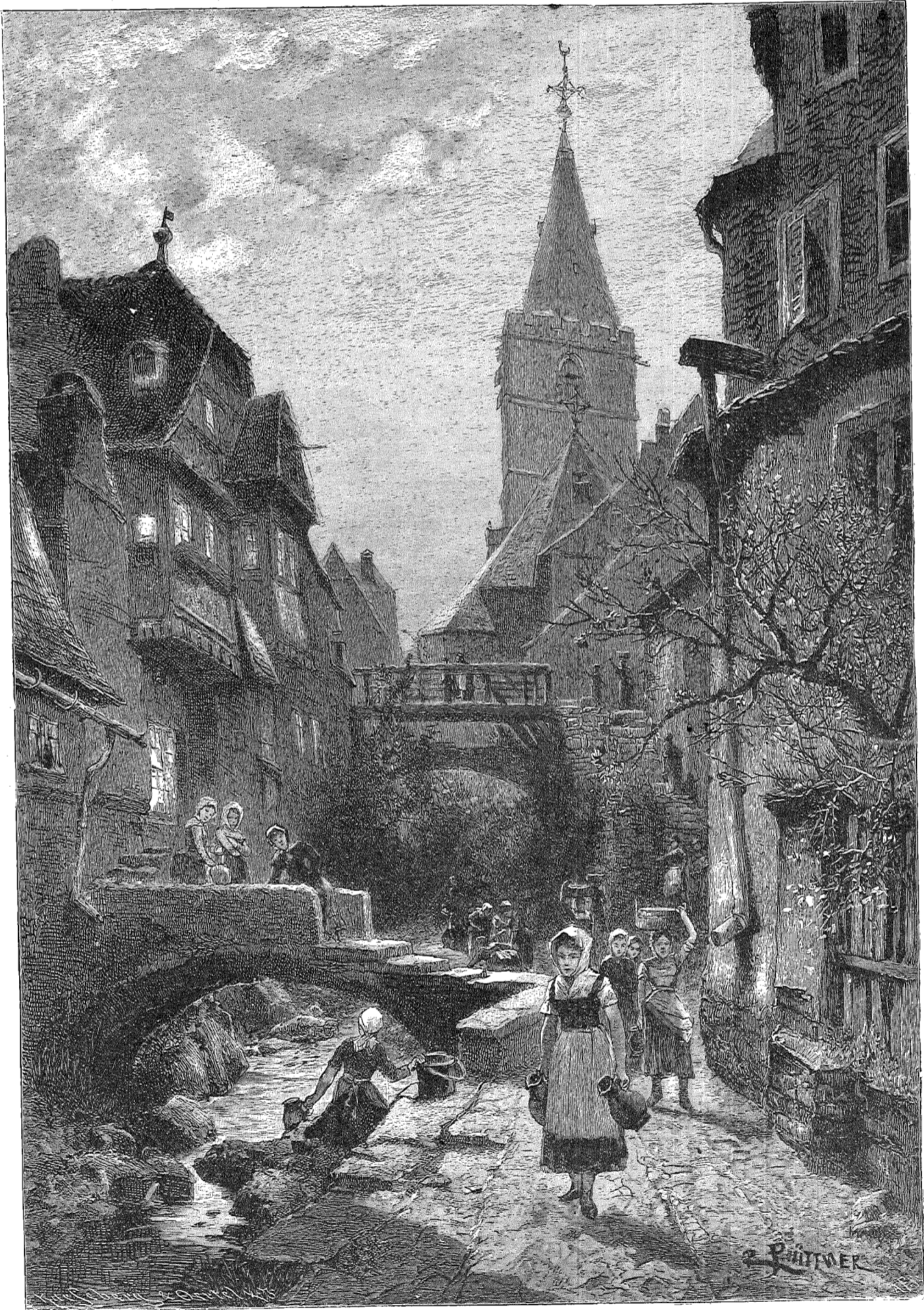
Nr. 10.

Illustreret Familieblad
udkommer hver Uge og koster 1 Dollar
pr. Aar, ufravigelig i Forstrib

Den 11te Marts 1893.

Illustreret Familieblad
efstjebere af C. Bultsberg,
Decorah, Iowa.

7de Aarg.

Ved Aftentid.

Fred paa Jorden.

Af Pastor Theodor Hoffmann.

Na, han var en kjær gammel, from Mand, Becker-Adam. Nu har Herren kaldt ham hjem til sine evige Boliger; men endnu altid ser jeg ham for mig med den lille Krands af hvidt Haar om sit Hoved, de blaa Øjne og den tandløse Mund, om hvilken der som oftest spillede et særdeles venligt, godmodigt Smil. Navnlige staar han for min Erindring saadan, som han Søndag efter Søndag gik i Kirke med den gamle, ærbørdige Hue med det store Skilt og i den lange, blaa Frakke, som næsten naaede til Anklerne, sædvanlig med en Rosmarinbukt i Munden. I Kirken fandtes han næsten aldrig paa sin Plads, hjertelig og glad sang han med og vendte ikke sine Øjne bort fra Prædikanten. Og jeg ved, at han var en af dem, som gjør ligesom Folket i Bexø og granste i Skriften for at se, om det har sin Rigtighed. Og da han var en ensfoldig Mand, ikke egenretsfærdig, men ydmyg, som satte sin Fortrøstning ene og alene til vor Herres Jesu Kristi Naade, saa er jeg sikker paa, at han ogsaa har fundet sin Hvileplads blandt Guds Folk i Himmelen, og at han nu deroppe kan gjøre, hvad han saa gjerne gjorde her, nemlig synge i de Saliges Skare sine mange tusinde Halleluja.

Da jeg lærte ham at kjende, var han allerede meget over halvhjerdstidstypen Aar og boede med sin Hustru Gjertrud i Bagkammeret i sit Hus. Og hun passede ganske for ham, den gode, gamle, gudsfrygtige Sjæl. Redeligt havde de baaret Dagens Byrde og Hebe med hinanden, og nu havde de slaaet sig til Ro i det lille Kammer, som de havde forbeholdt sig. Vel den, som Herren vor Gud lader blive en saa rolig Livsaften til del. Det er ogsaa Naadedage — den gamle Becker-Adam har ogsaa ofte sagt det — Naadedage, da man kan tænke over sit forgangne Liv, granste i Guds Ord og sørge for, at man bliver et Ulykts Barn, som kan føle sig hjemme i den lyse Evighed deroppe. Medens vort Legems Kraft aftager, kan endnu Sjælen hente Livskraft fra oven og lade sig dygtiggjøre til de Helliges Arbejde i Ulykts. Og vore to gamle Føderaadfolk have ikke ladet sin rolige Livsaften blive ubenyttet, det kan man trygt sige, og Guds Ord har boet rigeligt iblandt dem. Gjertrud var en trofast, flittig Hustru af et mildt, roligt Sind, hvem det var om at gjøre altid at leve i Samfund med sin Frelser. Hun læste meget højt for sin Mand enten af den hellige Skrift eller af andre gode Bøger som Hofacker og Arndt's „Sande Kristendom“. De bad begge om den Helligaands Oplysning, for at de kunde lære Guds Villie at kjende. Meget ofte blev ogsaa deres Bærelse til et lidet Værelse, og i alvorlig tro Forbøn plejede de især at anbefale deres Børns og Børnebørns Sjæle til Herren, at han maatte velsigne dem og føre dem ind i den evige Salighed.

Det var godt at være hos de to gamle Folk. Den Guds Fred, som boede i dem, aandede ogsaa ud af dem, saa at man følte sig vel i deres Nærhed. Jeg har mangen Gang sidet hos dem og vil ikke lægge Skjul paa, at jeg af dem har lært meget, som har været til Velsignelse baade for mit Hjerte og mit Liv.

En Dag kom jeg til dem og sagde: „Tjaar hørte jeg noget om min gamle Becker, som forundrede mig meget. Det er nemlig blevet mig fortalt, at han i lang, lang Tid, jeg tror henved 30 Aar, har levet i det bitreste Fiendskab med sin Svoger, og at vor kjære Herre Gud maatte gribe kraftigt ind for at helbrede dem for deres Had og bringe dem til at række hinanden Hænderne for at slutte Fred. Jeg har ikke villet tro det, men saa hed det: Spørg De kun den Gamle selv.“

Becker-Adams Ansigt blev meget alvorligt, da jeg sagde dette. „Ja,“ sagde han, „desværre er det saaledes. I henimod 30 Aar har Djævelen ført mig i sit Ledebånd. Jeg har jo, som man siger, været gudsfrygtig og reiskaffen, gaaet i Kirke og ikke glemt at holde Morgen- og Aftenandagt, og dog har jeg ikke været at formaa til at række min Svoger, som vistnok har voldt mig megen Hjertesorg, Haanden til Forsoning, for endelig vor Herre og Gud en Dag — første Juledag for nu snart 10 Aar siden — gjorde en Ende paa den ugubelige Beg. Og den-

gang erkjendte jeg tre Ting; for det første, at Gud hører Bønner, for det andet, at, som det staar skrevet i den 104de Salme, Herren bruger ogsaa Jidsluer til sine Tjenere, og for det tredje, at vi ere stakkels, syndige, fortabte Mennesker, som ikke kunne blive salige uden derved, at alle vore Synder blive os tilgivne ved vor Herre Jesu Kristi Naade. Ja, dengang maatte jeg erkjende disse tre Ting. O, hin Dag vil komme til at staa levende for min Erindring, saalænge jeg lever, ja, jeg kommer i al Evighed ikke til at glemme den; thi den er som ingen anden Dag i mit Liv bleven velsignet for mig af Gud for Tid og Evighed.“

„Godt,“ svarede jeg, „men saa maa I ogsaa fortælle mig, hvad der skete hin Dag.“

„O, ja,“ sagde Becker-Adam, „det kunne vi vel ogsaa, min Gamle og jeg; thi efter som denne Dag er bleven saa vigtig for os, have vi meget ofte tænkt paa den og tilbagekaldt næsten hvert Ord i vor Erindring, som vi have talt med hverandre den Dag og alle de Tanker, som ere faredede gennem vor Sjæl. Og nu, siden vi have trukket os tilbage fra Arbejdet, have vi ogsaa haft meget god Tid dertil. Men da vi ere gamle begge to og let blive staaandede, ville vi fortælle Halvparten hver, og Gjertrud skal begynde.“

„Næste Jul bliver det akkurat 10 Aar siden,“ begyndte smilende Konen med sit gode, gamle Ansigt og sit graa, smukt skilte Haar under den snehvide Skappe, „da sade vi begge her i vor Stue. Det var henimod Aften, mit lille Arbejde var udfærdiget. Jeg havde hentet min Arndt's „Sande Kristendom“ og havde slaaet op „Paradisets Urtegaard“. Efter Bibelen er det nemlig min kjæreste Bog. Da stødte jeg netop paa den fjerde Bøn, og i denne var der igjen en Sætning, som gjorde særdeles stærkt Indtryk paa mig. Den lød saaledes: „at jeg af forbarmende Kjærlighed tilgiver mine Fiender, elsker dem, beder for dem og gjør dem godt“. Jeg kunde ikke komme bort fra disse Ord; thi det laa mig meget tungt paa Hjerte, at min Mand og vor Svoger Konrad levede og til sidst ogsaa kunde komme til at dø i saadant bittert Had til hinanden. Da lagde jeg mine Briller paa Bogen og sagde til min Mand, som sad i Lænestolen ved Siden af Ovnen: „Hør, Adam, nu have vi allerede vandret mange Aar gennem Livet med hinanden, og vi have ogsaa oplevet mangen Julefest sammen. Men ikke altid har det været saa roligt og stille som nu idag. I al denne lange Tid har Du altid kun været god og hjærlig mod mig og har altid været min Hjælp og Støtte. Men se, en Ting skulde Du dog gjøre for mig, egentlig ikke for mig, men for den kjære Gud —

„Vær rolig, Gjertrud“, svarede han mig da, „jeg véd allerede meget godt, hvor Du vil hen; men Du véd, at deraf bliver der intet“. — „Og dog maa der blive noget deraf“, sagde jeg til ham; „det lader mig ingen Ro, og jeg maa altid bringe det paa Bane. Forson Dig dog med din Svoger! Ræk ham din Haand, maaste slaar han til; hvis ikke saa har Du idetmindste gjort dit. — Vi ere nu bleve gamle, og vort Haar er graat. Det vil ikke vare saa længe, før de bæres os ud til vort sidste Hvilested paa Kirkegaarden. Og da at træde frem for Gud med et Hjerte, som ikke har kunnet tilgive og glemme, med et uforsønligt Sind at træde frem for ham, som selv er Kjærlighed, og som forlader os saa mange, mange Synder — Adam, det kan ikke ende godt, og naar jeg tænker derpaa, da bliver jeg beklemmt og bange“. Gjertrud, svarede han derpaa, jeg kan ikke, jeg har allerede ofte sagt Dig, jeg kan ikke. Hvad dette Menneske har gjort imod mig, kan ingen tilgive. Han har givet mig Galde og Mialurt at drikke, og derfor skulde jeg vise ham et venligt Ansigt! — „Ja se“, svarede jeg, „det skulde Du netop gjøre. I dag er det jo Juledag, den Dag, da vor Frelser fødtes, og Englene sang: Fred paa Jorden! Vor Herre Jesus er jo kommen, for at han kunde bringe Fred ind i Menneskenes Hjertes, og jeg mener, at naar man har den rette Hjertesfred, saa kan man ikke være vel tilmode, dersom man lever i Ufred med nogen.“

„Javel, Fred paa Jorden!“ faldt nu den gamle Becker hende i Talen for selv at spinde Fortællingens Traad videre. „Javel, Fred paa Jorden, sagde jeg da. Har jeg nogen Skyld i denne Ufred? Har jeg da tilføjet Konrad noget som helst ondt? Og saaledes forholdt det sig ogsaa,“ vedblev han, idet han vendte sig til mig, „saaledes forholdt det sig ogsaa, jeg havde virkelig ikke gjort ham noget ondt, ihvorvel det ikke undskylder min Uforsønlighed i

Guds Øjne. Det er nu henved 30 Aar siden, at min Fader, Gud glæde hans Sjæl, blev lagt i sin Ligkiste her i dette Bærelse. Og medens han endnu laa der, kom min Svoger og gjorde mig ved Risten de stammeligste Bæbrejdelser; jeg skulde have stukket den Gamles Penge og Klæder tilside; han vidste nok, hvorfor jeg altid havde været om den Gamle og ladet ham bo hos mig. Og da vi nu skulde til at dele Arven, og Konrad ikke fik saameget, som han havde ventet, thi han har været en stræffelig Gnier, hvilke Forbringere fremkom han da ikke med, og han skjældte mig ud, som om jeg havde bedraget ham paa det stammeligste. Hundrede Gange kunde jeg have anklaget ham, dersom jeg havde villet. Og fra den Tid har han forsøgt at skade mig paa alle mulige Maader. En stjern Dag var mine nylig plantede Træer allesammen afskaarne; mit Hjerte blødte, da jeg saa det. Jeg vidste godt, hvem der havde gjort det. Og dersom jeg nogen sinde kom ind i Bærtskabet for at drikke et Krusøl, og Konrad var der, kunde jeg være sikker paa, at han begyndte at fremkomme med sine Stikkerier og giftige Talemaader, og jo roligere jeg var, desto mere rasende blev han. Ja, han har endogsaa en Gang løftet sin Haand mod mig, og hvem véd, hvad der kunde have sket, hvis ikke Bærten i Ornen havde grebet ham i Armen. Da min Gamle her hin Juleaften vilde, at jeg skulde forsones mig med ham, havde han fortsat paa den Maade henimod 20 Aar. Ogsaa hos mig var Hadet nu trængt dybt ned i mit Hjerte, og jeg vilde aldeles ikke høre tale om Forsoning. Jeg erindrer endnu godt, hvorledes jeg efter min Kones Formaning fortrædelig gik hen til Vinduet og sagde: Nej, mellem Konrad og mig kan der ikke blive Fred; kun en Ting vilde jeg gjerne se, før jeg dør: nemlig at den Herre Gud vilde hjemløse ham for hans Undskab; dette venter jeg stadigt, Guds Haand maa dog sikkerlig aabenbare sig paa et saadant Memisse. — Saa Gjertrud, nu kan Du fortsætte og fortælle, hvorledes Du hin Aften vedblev at tale til din Mand's Samvittighed.“

„Ja,“ sagde den gamle Kone, idet hun igjen smilede, „jeg vidste jo alt, hvad Konrad havde gjort mod min Mand, og ofte har det gjort mig ligesaa ondt, som om det var vederfaret mig selv. Men jeg kunde ikke lade det være, jeg maatte formane ham til at række sin Svoger Haanden til Forsoning. Jeg bad ham mindes, at der ved Frelserens Krybbe havde lydt: „Fred paa Jorden,“ og den Herre Jesus paa Korsets Træ havde jo ogsaa vist sig meget fredsommelig. Hans Fiender havde jo spjttet ham i Ansigtet, bespottet ham, de lod ham ikke engang dø i Fred, o de have gjort ham tusinde Gange mere ondt, end nogen kan gjøre mod os, og dog har han tilgivet dem og bedet for dem: Fader tilgiv dem, thi de vide ikke, hvad de gjøre. Saaledes foreholdt jeg min Mand Frelserens Eksempel, men det nyttede ikke. Han vendte sig vranten fra Vinduet og sagde: Ja, det var Jesus, Guds Søn, han kunde tilgive saaledes. Men vi ere svage Mennesker, vi kunne det ikke, jeg formaar det idetmindste ikke. Saaledes svarede han; men jeg vilde ikke slippe ham. Jeg sagde ham, i Bibelen staar der dog: Forlader, saa skal Eder forlides, og hvad den Herre Gud forlanger saa alvorligt, det maa vi ogsaa kunne gjøre, dersom vi alvorligt ville det, og vi anraabe ham om Naade og Kraft dertil. Deruæft fortalte jeg ham ogsaa, at jeg engang i min Ungdom var hinsides Rhinen, og der hørte en Præst prædike. Jeg kan aldrig glemme ham. Han talte om Afans Tveri. Ved denne ene Mand's Tveri blev der Van over hele Folket, og paa samme Maade, sagde Præsten, dersom vi endnu have en Synd, som vi ikke ville opgave, lægges der Van paa vort hele Væsen, og vi have ingen Fred i vort Hjerte og forspilde vor Salighed. Dette foreholdt jeg min Mand, og jeg sagde til ham, at ved hans Uforsønlighed kom der Ufred i hans Sjæl. Jeg kunde ikke gjøre anderledes, jeg var bleven bange for hans Sjæls Salighed, og derfor maatte jeg stedse paany trænge ind paa ham. Hvem véd, Adam — jeg maatte sige ham det endnu en Gang — hvem véd, Adam, om dette ikke er den sidste Jul, som vi fejre her paa Jorden, hvem véd, om den Herre Gud endnu en Gang vil tilraabe os: Fred paa Jorden! Hvem véd, om dette ikke er hans sidste Formaning til os! Og tænk Dig, at enten Du vilde blive bortreven, eller at Konrad døde, og ingen af Eder havde haft hinanden

Haanden til Forsoning, og ingen havde ladet Hædet fare, heller ikke Du, Adam, som dog ikke er ukendt med Guds Ord; at have levet i Had, være død i Had og saaledes blive stedt for Guds Nævn! O Adam, jeg maa tænke paa Skriftens Ord: det er stræffeligt at falde i den levende Guds Hænder. Forsøn Dig med din Broder, medens Du er med ham paa Vejen."

"Ja, Hr. Pastor," afbrød nu igjen den gamle Becker, "jeg maa sige, at min Gjertrud trængte ganske alvorligt ind paa mig samme Julaften. Slagene kom fra højre og venstre for at drive Spigeren ud af Bæggen; men den sad fast! Ja, en saadan 20 aarig Uforsonlighed den sænker sig dybt ned i Hjertet; et 20 aarigt Træ rykker man ikke saa let op med Rod. Jeg saa ud af Binduet paa den faldende Sne, og derinde i mit Bryst rasede det. Hvad? Tilgive? Saadan Forhaanelse? Saadan Ondskab? Sjænen være venlig mod et saadant Menneſte? Lade, som om intet havde været iverjen? Det kunde jeg ikke gjøre uden Hylteri og hylle, ja hylle det vilde jeg ikke, i mit hele Liv havde jeg forsøgt at handle aabent og ærligt. I saadant noget kunde Gud ikke finde Velbehag. Se saadanne Tanker faldt mig dengang ind, og jeg har siden lært at indse, hvorfor Guds Ord siger, at Djævelen ogsaa ofte paatager sig Stikkelse af en Højets Engel. Nej, jeg vilde slet intet høre om Forsoning og forhærdede mig endnu mere i mit Had og overfusede endogsaa min Kone og sagde, at hun skulde tie stille og ikke forderve Julen for mig. Men idet jeg vendte mig om og saa paa hende, saa jeg, hvorledes hun havde støttet sit Hoved paa sine Hænder, og at en Taare faldt fra hendes Øjne ned paa den Bog, som laa foran hende. O, det var en Kjærligheds-Taare, som faldt paa mit af Had opfyldte Hjerte og brændte mig og forfulgte mig, og indtil den Dag idag har jeg ikke glemt den og vil i al Evighed ikke glemme den. Først forekom det mig, som om denne Taare raabte til mig og sagde: Stam Dig, Du gamle Becker-Adam, Du er dog endnu en rigtig gammel Adam. Men saaledes er Menneſtet! Jeg gjorde mig straks haard igjen og vilde begynde at skjende, for at hun nu kunde begynde at hyle. Denne Hyst overvandt jeg dog, men blev i Sandhed glad, da vort lille Barnebarn kom ind. Det var Marie, De kjenner hende jo, dengang var hun 5 Aar gammel. 'Bedstefar', raabte hun, Moder sagde, at I skulde bære mig hen til Skolehuset, hvor Søster Katharine idag vil tænde Juletræet. Der er saa megen Sne, og hun har ikke Tid'. Naturligvis var jeg straks villig dertil, derved kunde jeg jo komme bort fra den lidet opbyggelige Pasſiar. Jeg har jo altid glædet mig, naar Hyllet havde sin Juleuddeling, naar de Smaas Øjne funkede, og deres Ansigt straalende af Glæde ved Synet af Juletræet, og de med hjertelig Sver fremfagde deres Bibelsprog og Sange. Jeg pakkede da den Lille godt ind i et Tørklæde og gik afsted med hende, og jeg betvivler, at jeg den Aften sagde min gamle Gjertrud et venligt Farvel.

Saa gik jeg altsaa til Skolehuset med den lille Marie paa Armen. Sneen vedblev at falde. Barnet havde slunget sine smaa Arme om min Hals og var naturligvis fuld af salig Forventning om, hvad der skulde ske. Men saadan en liden Mund kan ikke staa stille, naar saadanne Herligheder ere stillede i Udſigt. Derfor gik ogsaa den Lilles Mund som et Møllehjul. Hun fortalte mig alt, hvad Tante Katharine, saaledes hed Skoleſtøsteren, havde sagt om Julen; da var Frelseren kommen fra Himmelen ned til Jorden, for at Menneſkene kunde komme fra Jorden op til Himmelen; og idag, Juleaften, kom han igjen, og de smaa Engle, som havde været tilfæde i Bethlehæm, de kom ogsaa og tændte Lysene paa Juletræet; man kunde ikke se dem; men hun vilde give rigtig Agt, saa vilde hun maatte se dem alligevel. Og saaledes vedblev hun at snakke videre. Pludseligt sagde hun ogsaa, at Tante Katharine havde sagt, at man maatte have Frelseren rigtig kjær, og at den, som vilde elske ham, ikke maatte være vred paa nogen. Hun havde allerede ofte været vred paa mange af Børnene i Hyllet; men det vilde hun ikke mere være, det syntes Frelseren ikke om, saa vilde han blive vred paa os. Saaledes pludrede den Lille videre, akkurat som det faldt hende ind. Det lille Hjerte var ganske opfyldt af Kjærlighed til den store Frelser histoppe, og hvad Tante Katharine sagde, det var altid en stor Helligdom for Børnene, det maatte alle høre, og ingen turde indvende noget derimod. Men det var ganske mærk-

værdigt, alt, hvad Barnet sagde, var saa godt ment, og det kom saa trohjertigt, og dog trængte det som Dolkestik gennem mit Hjerte. Frelseren vil ikke, at vi skulle være vrede paa nogen — dette maatte jeg gjentage for mig selv, og jeg tænkte: skal da nu ogsaa den Lille begynde at prædike for mig og plage mig? Har da hele Verden sammenføret sig mod mig i aften? Stal da ogsaa Barnet komme og fortsætte den Prædiken, med hvilken hendes Bedstemoder rykkede saa skarpt i Felten mod mig? — Men ser De, Hr. Pastor, jeg maatte endnu lære at forstaa, hvorfor det hedder i Skriften: Af de Umyndiges Mund har Herren beredt sig Lov, og De maa ikke tage mig det ilde op, naar jeg tilføjer, at hvad saadanne Smaa i deres Ukyldighed prædike for de Gamle, ofte har haft større Virkning end alvorlige Formaning fra Prædikstolen."

"Bisjelig," svarede jeg, "det indrømmer jeg gjerne; det er ogsaa en Betsignelse, som udgaar fra Hylterne, at de Smaa ofte blive kraftige Prædikanter for sine Forældre."

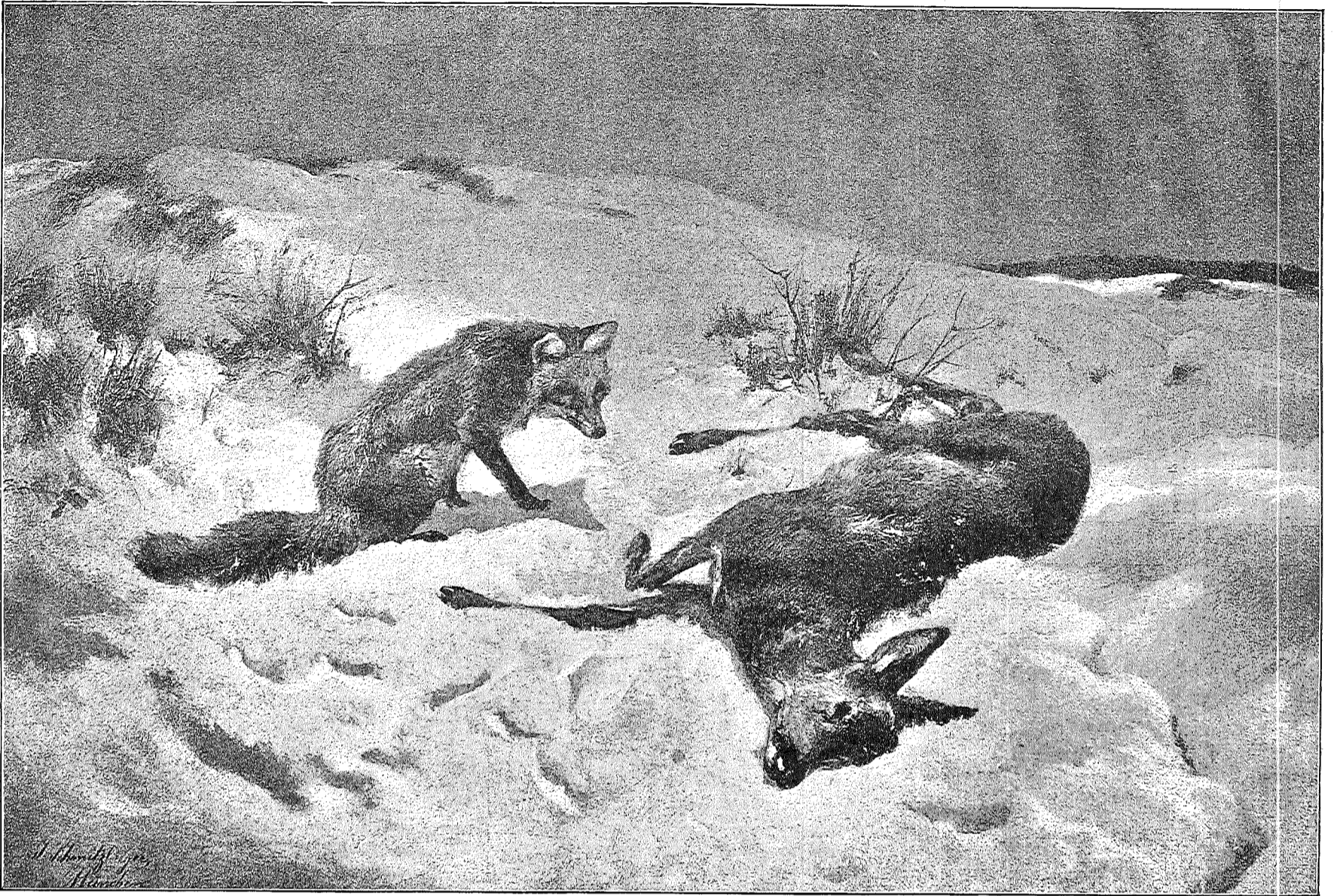
"Nu," vedblev den Gamle, "saa ankom vi da begge til Skolehuset. Næsten alle Børnene sad allerede paa sine smaa Bænke, Lysene vare tændte paa Juletræet, og rundt omkring vare alslags smukke Ting udbredte. Mange Menneſter vare forsamlede i Skolelokalet. Endelig kom ogsaa Præsten — det var Deres Forgjænger — han var en rigtig Børnneven, og det hjalp ham til ogsaa at vinde Forældrenes Kjærlighed. Der er Sandhed i det Ord, som jeg engang har hørt: Vejen til Forældrenes Hjerte gaar gennem Børnernes. De Smaa have nu tunget, og Skoletanten har ladet dem fremſige deres Bibelsprog og fortælle Julehistorien. Med klar Stemme og straalende Øjne svarede de Smaa, og det gik mig, som det nok gik mangen en Bedstefader og mangen en Moder i Salen, jeg maatte uforvarende tørre mine Øjne, fordi mit lille Hjerteblad bestod sin Brøde med Ver. Da tog Præsten Ordet og holdt en Tale. Man kunde straks mærke paa ham, at han var greben af de smaa Børns Sver, Glæde og Ukyldighed. Han talte derfor ogsaa om, at vi maatte blive som smaa Børn, dersom vi vilde indgaa i Guds Rige; vi maatte fylde af en saadan fast Tro, from Sver og en saadan Glæde i Herren og hans Ord, som de smaa Børn, kun da kunde det lykkes os at faa Udgang til det store Faderhus histoppe. Præsten talte meget smukt, og i Begyndelsen sølte jeg mig meget opbygget ved, hvad han sagde; men pludseligt behagede det mig ikke mere. Før jeg vidste et Ord deraf, gik han løs paa mit gamle Menneſte. Og De véd nok, hvorledes det da gaar: Man bliver nok rørt over en smuk Prædiken, men højet og knust, for at man kan blive lægt af den Herre Jesu Kristi Naade, det bliver man ikke. Altsaa pludseligt, jeg vilde ikke tro mine egne Øren, begynder Præsten at spinde den Traad videre, som min Gamle havde begyndt paa hjemme, og den Lille havde fortsat undervejs. Men en Ting, sagde han, maatte han endnu tilføje, før han sluttede: ogsaa deri maatte vi Gamle blive Børnene lig, at vi ikke bære Nag til hverandre; Børnene kunde vel undertiden blive vrede paa hverandre; men det varede ikke længe, de blev snart lige gode Venner igjen, intet Had kunde fæste Rod i deres Hjerte; og saaledes skulde det ogsaa være med os Gamle, vi skulde tilgive og glemme, ligesom vor himmelske Fader tilgiver os. Nu var det jo Jul, da llang igjen det glade Fredens Budskab: 'Eder er idag en Frelser født', og hvor dette glade Budskab fandt Gjenklang, der maatte Hjertene udvide sig og blive mildt og sagtmodigt stemte. Fred paa Jorden — Fred med Gud, Fred i Hjertet, Fred ogsaa med Menneſkene, saavidt det staaar til os. Saaledes talte Præsten, af gode Grunde har jeg meget godt erindret hans Ord. Medens han talte, var nemlig nogle af Børnene faldne isøvn; thi de vare blevne trætte af Alt det, de havde hørt og set; men de Gamle havde holdt sig vaagne, først og fremst jeg. Det gik mærkeligt til hin Aften. Allerede ofte havde jeg hørt, at der var blevet prædiktet om Uforsonlighed; men jeg havde altid kunnet tilføje mit Hjerte tilstrækkeligt derimod. Men dengang trængte de Ord, som jeg fik at høre, ind i min Samvittighed som Spyd og Pile og angreb mig som aldrig nogenſinde før i mit Liv. Det kom vel af, at min gamle Gjertrud først og dernæst min lille Datterdatter allerede havde banet Vejen for Præsten, men — jeg har atter maattet erkjende det — i hin Time søgte Gud mig i sin Naade, og han stod den Aften foran mit

Hjertes Dør, og han bankede rigtig kraftigt paa Døren. Jeg i Skoleværelset, og hvert Ord traf mig saa vældigt, at jeg troede, jeg maatte synke aldeles sammen. Jeg maatte tænke: har da Præsten beregnet det paa mig? Tordner han saaledes løs paa mig? Men jeg stod jo i Krogen bag de andre, og Præsten kunde neppe se mig. Hvoraf kom det da, at alle trængte saaledes ind paa mig? Først havde min Gamle begyndt at trænge haardt ind paa mig hjemme, saa havde den Lille spundet Traaden videre, og nu begyndte Præsten ogsaa. Ja, hvad var det nu altsammen? Havde man sammenføret sig mod mig?"

"Favist, Hr. Pastor," faldt gamle Gjertrud ham i Tælen, "han havde fuldstændig Ret, der var netop gjort et Komplot mod ham. Og véd De, hvem der havde smedet dette Komplot mod ham? Det var mig. Og med hvem havde jeg smedet det? Med den kjære Gud. Da han nemlig var gaaet med den lille Marie til Juleuddelingen, blev jeg siddende paa min Plads, folde mine Hænder og bad. Jeg kunde ikke andet; thi jeg var bleven saa bange for min Mand's Sjæl. Jeg maatte stadigt sige til mig selv: han er allerede gammel, han kan jo snart dø, og dersom han dør uden at have tilgivet, saa kan jo heller ikke Gud tilgive ham, saa maa han gaa fortabt, da gaar det ham, som det gik den Tjener, hvem hans Herre eftergav 10 000 Talenter, men som ikke engang vilde eftergive sin Medtjener 100 Denarier, og som derfor blev kastet i Fængsel. Og jeg havde jo ofte foreholdt ham det, og det var et tungt Kors for mig, at dette store Fiendskab skulde bestaa mellem min Mand og vor Svoger, men alt, hvad jeg hidtil havde sagt derom, havde været forgjæves. Da maatte jeg jo indse, at Menneſteford ikke formaade noget i denne Sag, og at en anden maatte gribe ind, om hvem der staaar skrevet, at han kan lede Menneſtenes Hjerte som Vandbækk. Og til ham vendte jeg mig, da jeg blev alene tilbage i vor Stue, og min Mand var gaaet sin Vej i Fortrydelse uden at sige mig Farvel, og jeg bønfuldt ham inderlig om, at han vilde hidføre en Forsoning, og at han ikke vilde lade min Adam dø med Had i sit Hjerte, men at han vilde bringe det dertil, at han vilde tilgive sin Skyldner, for at ogsaa hans Skyldskyld kunde blive ham tilgivet. Og ser De, saaledes har jeg dengang smedet et Komplot med den kjære Gud mod min Mand, og jeg har sammenføret mig med ham. Og han er en god, trofast og stærkt Budsforvandt. I sin store Barmhjertighed har han hørt min Bøn, ja endnu den samme Dag, og han har begyndt at tage min Adam rigtig alvorligt i Skole. Og det er ganske mærkeligt, vi kunne i aarevis høre Guds Ord, uden at de: gjør lynderligt Indtryk paa os. Men naar den kjære Herre Gud engang selv kommer og begynder at tale alvorligt med os, da vaagner Samvittigheden, og man kan ikke saa let komme bort. Dog nu skal min Mand igjen fortælle videre."

"Ja, der ser De," sagde nu Becker-Adam, "hvad Slags Kone jeg har; hun danner en Sammenførelse mod sin Mand for at sætte sin Billie i egenem. Men," vedblev han, idet han venligt saa paa hende, "Gud lønne hende for hendes Komplot, og om Konerne ogsaa ere trodsige i saadanne Ting, saa kommer dog Trodsen fra et godt Hjerte, og det er rigtigt og godt, naar de sætte sin Billie igjennem; Manden kan jo alligevel beholde Tøjlerne i sine Hænder. Heller ikke har jeg kunnet glemme de Taarer, som hun har udgydt paa Grund af min Haardhjertethed, og sammen med alle de Ord, som jeg fik høre paa Vejen til Skolen og i Skolen, har de brændt mig i Sjælen. Dog nu vil jeg fortælle videre. Efter at Gaverne vare uddelte, sang Børnene igjen, derpaa bleve de indhyllede i sine Tørklæder og baarne hjem. Jeg løftede ogsaa min lille Marie paa Armen. Glad viste hun mig sin lille Duffe og sit Billede, men jeg saa kun derpaa med et halvt Øje, det var, som om jeg gik i Drømme, det gjældede altid for mine Øren: 'Fred paa Jorden', og mine Tanker droges mod min Svoger. Taus bar jeg den Lille hjem, og taus var jeg, da jeg traadte ind i vor egen Stue efter at have afleveret hende til hendes Moder.

"Ja, ja," faldt nu den gamle Kone ind, "jeg véd godt, hvorfor han kom saa stille og spiste sin Aftensmad uden at tale, — vi havde et lidet Stykke Rjød fra Middagen og et Par Boteter dertil — derpaa lagde han Kniv og Gaffel fra sig og satte sig i Sænestolen ved Døren. Jeg undrede mig

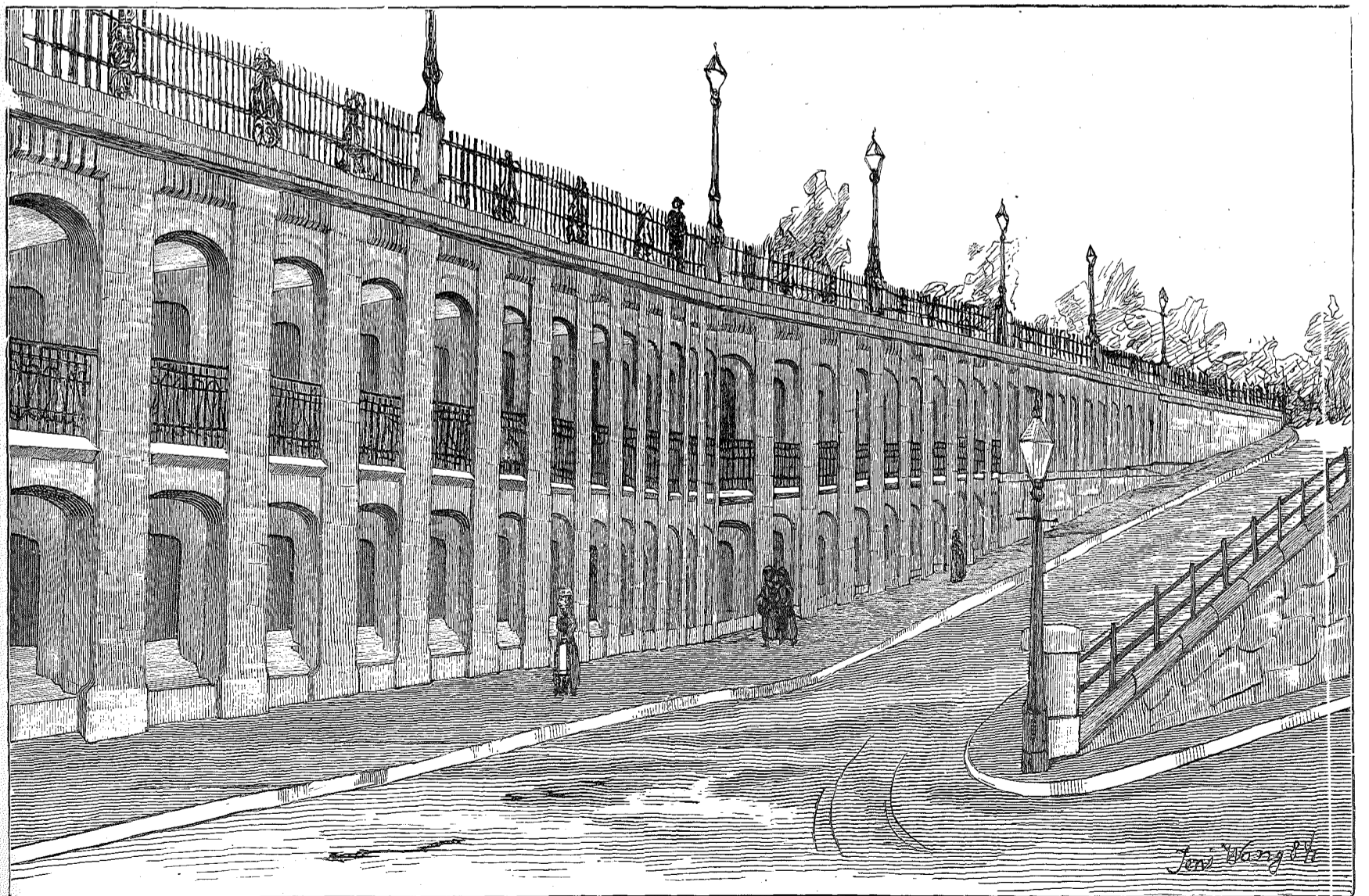
Belkommet Bytte. Efter et Maleri af S. Schmitzberger.

Udfart til Jagt i Podolien. Efter et Maleri af A. Wieruß-Kowalski.

Fra det gamle Kristiania: Parti fra Fjerdingen. Efter Tegning af D. Krohn.

Fra det nye Kristiania: Parti fra Ruseløkkevejen. Efter Tegning af Jens Wang.

over, at han ikke fortalte et eneste Ord om Børnernes Uddeling, ellers plejede han da ikke at være saa ordknapp. Men jeg tænkte mig, at der muligens foregik noget i hans Sjæl. Derfor overlod jeg ham roligt til sig selv; jeg vidste jo, at naar der var noget, som optog ham stærkt, saa var han for det meste taus, indtil han havde klaret det for sig selv, saa kom han nok og meddelte mig det."

"Altsaa" vedblev nu Bæster-Adam igjen, "jeg satte mig i Bænkestolen, tilsyneladende ganske rolig, men derinde i mit Hjerte gif det meget uroligt og stormende til. Jeg maatte tænke paa det Sprog i Romerbrevet, hvor der tales om Tankerne, som gjensidigt anklage og undskyldte hverandre. Altsaa tilgive? gjenslød det hos mig, tilgive af den megen, megen Hjertesorg og alle disse Nederdrægtigheder? Og derpaa kom alle de Krænkelser, som jeg havde oplevet i Aarenes Løb, frem for min Erindring, ligesom Spørgsmaal stod de for mig og lo haanligt til mig. Og alt dette skulde jeg nu glemme, lade, som om intet var skeet? Dette Menneſte havde skadet mig for mange Penge. Og hvorledes skulde jeg egentlig bære mig ad med denne Forsoning? Skulde jeg selv gaa hen og ræſte min Svoger Haanden og risikere, at han kunde jage mig paa Døren? — Nej, det kunde dog ingen fordrø af mig, dertil holdt jeg mig dog for god. Og dog lød det bedste i mit Indre: 'Fred paa Jorden!' Det var akkurat, som om der gjennem Stormen lød Klokkelæng. 'Fred paa Jorden!' lød det. Hvem véd, dersom jeg gif til min Svoger og talte roligt og fornøftigt med ham, kunde muligens alt bringes tilbage i det rette Spor. — Derpaa faldt igjen hint andet Ord mig ind: 'Efter Ederes Fiender, velsigner dem, som Eder forbande, gjører dem godt, som Eder hade, og beder for dem, som gjøre Eder Skade og forfølge Eder. Da blev det mig for hedt. Ordene staa dog i Bibelen, maatte jeg sige til mig selv; jeg havde lært dem i min Ungdom og kunde dem endnu udenad; men jeg havde egentlig aldrig lagt Mærke til dem før. Og nu at dø, derom havde der allerede været Tale den samme Aften. Hvem véd, hvor snart Dødsflokken kunde lyde for mig fra Kirkeetaarnet? Og saa — ja saa maatte jeg træde frem for den alvidende Dommer. Kunde ikke ogsaa han spørge: 'Har Du elsket din Fiende? Gjørte den godt, som hadede Dig? Ja, hvad skulde jeg da svare? Maatte jeg ikke ynkeligt forstumme? I 20 Aar havde jeg allerede levet i Had og Fiendskab — og havde jeg nogensinde, ja kun en eneste Gang bedet for min Fiende? Havde jeg gjort et eneste Forsøg paa Forsoning? Havde jeg nogensinde velsignet ham, som forbandede mig? Dersom jeg nu døde og blev spurgt om alt dette, maatte jeg da ikke staa elendig til Stamme og blive bortvist af vor Herre Gud? Og dog havde jeg hele mit Liv forsøgt at tjene Gud — thi det havde jeg da hidtil virkelig gjort efter min Mening — heller ikke havde jeg forsynet hverken Guds Hus eller Guds Ord — og dog skulde jeg tilsidt kunne gaa fortabt?"

Ser De, saaledes tumlede mine Tanker sig, og og det blev mig altid hedere. Ellers havde jeg altid godt kunnet taale en god Portion Hede i min Bænkestol ved Døren, men dengang blev det mig dog for hedt, jeg maatte staa op og gaa hen til Vinduet. Og den, som gjorde mig det hedt, det var den trofaste Gud og Fader i Himmelen, som ikke vilde lade mig gaa fortabt. Han dømt mig i Naade, for at jeg ikke skulde komme til at blive dømt i Brede. Han dømt mig i mit Indre og aabenbarede mig min Synd, for at han ikke skulde tale til mig fra sit Dommersæde. Men, min Kone har altid sagt, at jeg var dannet af haardt Stof, og det har altid faldt mig tungt at bære min Nakke. Og mit Had, det var netop 20 Aar gammelt og meget dybt indgroet. Og den store Hovedbrod, som holdt det saa fast, det var Hovmodet. Og hver Gang jeg i mine Tanker var kommen paa det rene med, at jeg ikke havde nogen anden Udvej end at forsones mig, saa opsteg igjen min Svogers Billede for mig, det haanlige Træk og det fiendtlige Blik, som han saa ofte havde sendt mig — og saa maatte jeg altid igjen ryste paa Hovedet og sige: 'Jeg kan ikke, nej, jeg kan ikke, selv om jeg vilde, kan jeg ikke tilgive.'

Saaledes stod jeg da foran Vinduet i en haard indre Kamp, og det saa netop ud, som om den gamle Adam i mig atter skulde saa Overhaand. Men vor fjære Herre Gud var barmhjertig og anvendte et andet kraftigere Middel for at faa mig forstøffede Menneſte paa bedre Tanker. Bludseligt, medens jeg

endnu var fordybet i mine Tanker, hører jeg en Larm paa Gaden, jeg lytter, den kommer nærmere — Gjertrud, siger jeg, for Guds Skyld hører Du ikke? De raabe Brand, det brænder.

Hurtigt greb jeg mit Halstørklæde, satte min Forværtshue paa Hovedet og ilede ud. Hvor brænder det? spurgte jeg den første, jeg traf.

Hvor det brænder? svarede han; nuvel, hos Deres Svoger, Konrad.

Alt, da jeg hørte det, var det, som om jeg fitt Bly i Benene. Langsomt, med tunge Skridt gif jeg videre. Altsaa, sagde jeg sagte ved mig selv, kommer det endeligt, det, som jeg har ventet paa. Strafser nu endeligt vor Herre Gud ham for hans Stjændjelsgjerninger? Bryder det nu løs over ham det, som han tusindfold har fortjent paa Grund af alt det onde, han har gjort mig? Dette skulde jeg altsaa opleve! Det var de første Tanker, som for gjennem mit Hoved. Skulde jeg gaa hen og hjælpe at slukke hos ham? hed det videre i mit Indre. Om mit Hus var brændt over Hovedet paa mig, vilde han have leet; nu kan hans brænde, og naar det er brændt, vil han forgjæves søge Husly hos mig. Men saa kom igjen en anden Stemme tilorde hos mig, denne sagde: 'Nej, det er dog ikke rigtigt, enhver anden vilde Du hjælpe i et saadant Tilfælde, og nu vil Du gaa hjem og sætte Dig? Om Du end ikke kan bede for din Fiende, saa kan Du dog hjælpe ham, desuden kan jo ogsaa Ilden antænde Nabohusene. Da forbandt Blyet fra mine Ben, og jeg ilede til Brandstedet. Ja, der saa det rigtigt nok anderledes ud end i Skolebørrelset med det smukke Juletræ og de glade Barneansigter. Flammerne slog allerede ud af Loden, som stødte til Vaa-ningshuset, og af Tagkammeret. De med Sne bedækkede Tæge rundt om var røde af den stærke Belysning og saa ud, som om de ogsaa stod i lys Lue. Rundt omkring stod den larmende, forstrækkede Mængde, nogle hentede det brølende Rvæg fra Huset, andre kom med Brandhager og Stiger og Sprøjten.

Juleastenens Stilhed var afbrudt paa en frygtelig Maade. Jeg stillede mig ved Sprøjten og hjalp med at pumpe. Bludseligt hører jeg et højt, gjennemtrængende Skrig — saalænge jeg lever, vil jeg mindes dette Skrig. Det lyder endnu bestandigt for mine Øren. Jeg kjendte ogsaa meget godt Stemmen, det var min Søster, Konrads Kone. "Hvor er min Mand, Konrad?" raabte hun, "han maa brænde inde, han er endnu inde i Huset. Han er netop gaaet op ad Trappen, han maa være i Tagkammeret! Alt Gud, han brænder inde! Hjælp ham, hjælp ham!" Med disse Ord vilde min Søster selv styrte ind i det brændende Hus, men en af de i Nærheden staaende Mænd holdt hende tilbage, og bleg som et Bleg sank hun til Jorden. Men hendes Ord for som et Lyn gjennem min Sjæl. Han er forulykket, maatte allerede dø! Han er død, og Du har ikke rakt ham Haanden til Forsoning. I Had stilles vi ad — for sent, for sent! Jeg var forunderlig tilmode, da jeg stod der foran det brændende Hus, og vor fjære Herre Gud har aabenbart haft sin Haand med i Spillet. Alt, hvad jeg havde hørt den Aften, hvad min Kone, Børnet og Præsten havde sagt, og som havde bevæget mig dybt, alt dette traadte med forenet overvældende Magt frem for min Sjæl. Mig forekom det, som om jeg i de Flammer, som slog ud af Huset, saa Dommens Ild, Helvedes Flammer, og Larmen af de Omkringstaaende forekom mig som de Fordømtes Klager, og jeg syntes, jeg hørte disse Ord lyde ud fra Ildhavet: 'Det er skrækkeligt at falde i den levende Guds Hænder! Thi dersom I ikke tilgive Ederes Brødre deres Fejl, vil Ederes himmelske Fader heller ikke tilgive Eder. Men det hele var kun et Djeblit, kun som et Lyn! Men saa mægtigt stormede det ind paa mig, med saadan uimodstaelig Magt, at jeg ikke kunde andet, hurtigt stillede jeg de Mænd ad, som stod foran mig, banede mig Vej, ilede forbi min Søster ind i Huset opad Trappen. Men deroppe var alt fyldt af Røg, uhyggeligt knitrede Flammerne. Jeg agtede ikke derpaa, stødte Døren op og traadte ind — der saa jeg min Svoger ligge foran mig. Hurtigt greb jeg ham, slæbte ham hen til Trappen og bar ham ned. Udenfor Døren sank jeg ned med min Byrde; men mange Hænder strakte sig nu ud, tog Konrad — han var naturligvis bevidstløs — og bar ham ind i mit Hus.

Min Svoger havde villet redde nogle Sager ud af Tagkammeret, hvor Ilden allerede var naaet hen — han var meget gjerrig og vilde ikke gjerne give Slip paa noget. I et Skab i Kammeret hang hans bedste Klæder, og i et Hjørne i Skabet havde han en Strømpe med Penge — Stabnøglen bar han altid paa sig. Derfor var han saa hurtigt stormet ind i Tagkammeret, hvor Ilden allerede var trængt ind, og som var fuldt af Røg; han var falden paa Hovedet over en Stol og var bleven liggende bedøvet af Faldet og Røgen. Hans Klæder var allerede begyndt at brænde paa den ene Side, da jeg netop fandt ham i rette Tid og fik revet ham ud.

Jeg selv var, Gud ske Lov, sluppen godt derfra, kun Ansigtet og den ene Haand var noget forbrændt, og jeg fulgte straks med de Mænd, som bar Konrad ind i mit Hus. Der lagde de ham paa min Seng, og han kom snart til sig selv igjen. "Brand, Brand," mumlede han først hen for sig, "i Tagkammeret, mine Penge, mine Klæder" — det var, som om han fortsatte den Tankegang, som havde opfyldt ham, da han tabte sin Bevidsthed. Stønnende vendte han sig om, han havde et Brandsaar paa Siden, som begyndte at volde ham Smerte. Bludseligt spilede han Øjnene op, som om han havde seet et Spøgelse — hans Blik var faldt paa mig. "Hvor er jeg?" raabte han; "hvor er jeg? bort! bort! Hvem har bragt mig herhen?" Da han rejste sig, som om han vilde ud af Sengen, faldet glødede i hans Øjne. Men hans Kone, som stod ved Siden af, holdt ham tilbage med begge Hænder og raabte til ham: "Det er min Broder! Han har reddet Dig fra Ilden, reddet Dig ud af Tagkammeret, ellers vilde Du være bleven ynkeligt indbrændt; han er sprungen i Ilden for Dig og har reddet Dig, hører Du det?" "Hvad," svarede han, "hvad snakker Du om? Adam skulde redde mig ud af Ilden! Du lyver, og I ville alle sammen holde mig for Nar. Bort! siger jeg, jeg vil bort!" Da gif hans Broder, som netop befandt sig i Suen, til ham og sagde: "Og dog har din Kone Ret, Adam har reddet Dig ud af Ilden. Han har været sit Liv for Dig. Og hvad tænker Du paa. Tror Du, at vi ville drive Spot med Dig nu, da dit Hus staa i Flammer, og Du ligger der bedækket med Brandsaar? Ja, Adam er gaaet i Ilden for Dig og har baaret Dig ud. Nu véd Du det!" Da sank min Svoger igjen ned paa Sengen og vendte Hovedet til den anden Side. Hans Bryst havde og sænkede sig hurtigt, han aandede tungt, man kunde se paa ham, at dette var en bitter Vilde at faa ned, at jeg; netop jeg skulde redde ham ud af Ilden! Han lukkede sine Øjne og blev liggende stum. — Saa, nu kan min Gamle igjen fortsætte Fortællingen."

"Gode," sagde Gjertrud, "saa vil jeg da gaa videre. Ilden var slukket, paa Gaderne var det igjen blevet roligt. Min Mand, som var træt efter den forløbne Dags Sindsbevægelse, var gaaet til sengs. Og saa Konrads Hustru trængte til Ro, derfor var jeg alene oppe for at vaage hos den Syge. Vi havde lagt et Stykke Vinlærred, hvorpaa vi havde smurt Smør og Eggeblomme, paa Saaret. De maa vide, det er et godt Middel. Konrad var roligt, men af og til stønnede han haagt af Smerte. Jeg sad ved Bordet og var falden i en liden Blund. Da Klokken omtrent var 1, vaagnede jeg igjen og saa Konrad sidde i Sengen. Han saa sørgmodig hen for sig og havde foldet Hænderne foran sig paa Dønnen. Adam har reddet mig ud af Ilden, hørte jeg ham sige sagte hen for sig; Adam har reddet mit Liv. Derpaa rystede han igjen paa Hovedet, som om han ikke kunde eller vilde tro det. Jeg gjorde en ufrivillig Bevægelse, og han saa sig om. 'Du vaager hos mig, Gjertrud?' sagte han. 'Sig Du mig Sandheden. Har din Mand virkelig hentet mig ud af Ilden? Jeg kan ikke tro det.' Jeg forsikrede ham paany om, at det forholdt sig saaledes. 'Hvorfor har da netop han reddet mig? Der var da andre Mænd tilstede; jeg vilde hellere, at en anden skulde have gjort det.' Nu, tænkte jeg, man maa smede, medens Fernet er varmt, og jeg begyndte at fortælle Konrad, hvorledes min Mand havde haft det den foregaaende Aften; hvad jeg havde sagt til ham, og hvorledes de længe havde været mig en stor Sorg, at de to Svogre skulde leve i et saadant Fiendskab med hinanden, og at min Mand havde været saa stille om Aftenen, og at det aabenbart havde trykket ham, at han ikke havde gjort

noget Forsøg paa at faa en Forsoning istand, og at han var gaaet til Branden i denne Sindsstemning, og at det da havde gjenlydt for hans Øren: Konrad maa ikke dø, jeg maa først række ham Haanden til Fred. Saa fortalte jeg da Konrad alt, og han hørte roligt paa mig, og da jeg var færdig, sagde han: „Gjertrud, Saaret i min Side brænder stærkt; men at Adam har reddet mig ud af Ilden, det brænder mig endnu mere, ikke udvendigt, men i mit Indre.“ Dermed vendte han sig om, og hin Nat sagde jeg ikke mere til ham, jeg troede, at han vilde sove. Men ved mig selv tænkte jeg: det er rigtigt, at det brænder Dig dygtigt; det vilde heller ikke være underligt, om det brændte Dig i dit Indre; thi det er glødende Kul, som Guds Ord taler om. Og saa meget opdagede jeg med Tak til Gud, at ikke alle gode Kærelser var uddøde i den gamle Mands Hjerter, i hvilket Gjerrighed og Had saa længe havde haft Tilhold; det var tydeligt, at der arbejdede noget hos ham, og jeg sukede til Gud, at han dog vilde bringe det til en herlig Udgang, og at der maatte blive Fred mellem de to Mænd. Henimod Morgen fik Konrad en let Søvn, og da det var blevet lyst, kom min Mand og hans Søster ind, de gik hen til Sengen, og min Svigerinde sagde sagte: „Åh, Gud, nu maa han da endelig lade sit Fiendskab fare! Men saa vidt maatte det allsaa komme. Hvor ofte har jeg ikke forsøgt at overtale ham, men til ingen Nytte! Vor Herre Gud har maattet tage ham i Skole, og denne Gang vil det forhaabentligt hjælpe.“ „Ja, Margrethe“, svarede da min Mand, han har maattet tage os begge i Skole, jeg har heller ikke villet, men med Guds Hjælp skal alt blive godt.“ Kort efter vaagnede Konrad. Han talte næsten ikke; paa Spørgsmaalene om, hvorledes det var med ham, gav han kun ganske korte Svar og slog Øjnene ned, som om han var bange for at se paa nogen af os. Frokosten, som hans Kone rakte ham, fortærede han i Rausked og lagde sig saa igjen tilbage i Sengen. Min Mand havde imidlertid sat sig ved Bordet og saa estertænkstomt hen for sig.

„Holdt, Gamle,“ lød det nu igjen henne fra Ønen, „det maa Du lade mig fortælle. Nu kommer det bedste. Allsaa, jeg havde sat mig ved Bordet med den faste Bestutning: Nu maa det komme til Forsoning. Min Kone havde fortalt mig, hvad min Svoger havde sagt om Matten, jeg forstod, at ogsaa hos ham begyndte Fien at smelte. Men, som det saa ofte gaar, jeg vidste ikke, hvad jeg skulde sige, hvorledes jeg skulde begynde. Endelig tænkte jeg ved mig selv: lige løs paa Sagen! og brød overtvært. „Hør Konrad“, sagde jeg, hvordan vilde det være, dersom vi sluttede Fred og lod alt det være glemt, som har staaet mellem os? Jeg tror, at med det, som vi oplevede igaar, har vor Herre Gud givet os et tydeligt Fingerpeg. Og Du maa tro mig — jeg kan gjerne sværge derpaa — jeg har ikke villet bedrage Dig, dengang Arven blev delt. Jeg kan med god Samvittighed sige, at hvad den Sag angaar, har jeg altid vandret den lige Vej. Hvorfor skal jeg bruge mange Ord? Jeg synes, at vor Herre og Gud har talt saa tydeligt og forstaaeligt med os, at jeg endnu bæver, naar jeg tænker derpaa. Hvordan er det, Konrad, skal der ikke være Fred mellem os? Som sagt, hvad der har været mellem os, det skal vi lade blive bag os og aldrig mere omtale det med en Stavelse. Her er min Haand, Konrad, slaa til, slaa til, fra nu af vilde vi have Fred med hinanden.“ Medens jeg talte saaledes til ham, begyndte hans Øjne at vandre uroligt omkring, en ejendommelig Trækning gik over hans haarde, furede Ansigt, han begyndte at hulke, og Taarerne randt nedad hans Kinder, og derpaa rakte han mig den ene Haand, medens han med Skjortærmene paa den anden Arm tørrede sine Øjne. Og saa sluttede da vi to Gamle Fred under Taarer, og vi havde ogsaa holdt Fred, saa længe vi var sammen her paa Jorden; thi 2 Aar efter døde min Svoger. Dersom nogen tidligere vilde have spurgt mig, hvilken Time jeg ansaa for den lykkeligste i mit Liv, da vilde jeg have svaret: den i hvilken jeg stod foran Alteret med min Gjertrud og fik Guds Velsignelse til vort Ægteskab. Thi De maa vide, det gik noksaa varmt til, før jeg fik hende, men desto større var min Glæde, da hun var bleven min. Men dersom nogen nu vilde spørge mig om, hvilken Time har været den lykkeligste i mit Liv, er jeg ikke rigtig vis paa, om jeg ikke skulde sige: det var den, da jeg forsonede mig med min Svoger og banlyste mit gamle Had.

Mine Øjne blive endnu fugtige, naar jeg tænker paa denne Time, og hvor let jeg blev om Hjertet, da vi havde sluttet Fred. Dengang havde jeg en Forsmag paa Glæden i Himmelen. Og jeg tror ikke, at jeg siger formeget, Hr. Pastor, naar jeg tilføjer, at der ganske vist var Glæde i Himmelen blandt Englene over os to gamle Syndere, da vi gjorde Bod og endelig rakte hinanden Haanden til Forsoning efter vort lange Nag.

„Visselig,“ sagde jeg, „det er ikke formeget sagt. Det var i Sandhed den skønneste Julefest, som I havde højtideligholdt sammen. Fred paa Jorden — den gamle, salige Juleforjættelse gik dengang i Opfyldelse paa en herlig Maade.“

Jeg vilde rejse mig og igjen gaa min Vej, da Becker-Adam sagde: „Vent, Hr. Pastor, sæt Dem en liden Stund, jeg er endnu ikke ganske færdig — kan et Par Ord! De véd, at jeg før sagde, at der var 3 Ting, som jeg maatte erkjende hin Juledag: for det første, at Gud hører Bønner, og for det andet, at han, som det hedder i den 104de Salme, gjør Ibsluer til sine Tjenere, og for det tredje, at vi ere arme, fortabte Syndere, som kun kunne blive salige ved vor Herres Jesu Kristi Naade. Med de to første Punkter har det sin Rigtighed, ikke sandt? Min gamle Gjertrud der har i Bønnen gjort et Komplot mod mig, og Gud Herren har hørt hendes Bøn. Og at Herren gjør Ibsluer til sine Tjenere for at fuldbyrde sin Villie, har jeg erfaret ved den samme Brand. Men jeg maatte ogsaa erfare Sandheden af det tredje Punkt. Paa den Tid, da jeg havde forsonet mig med min Svoger, maatte jeg nemlig ofte tænke ved mig selv, at der dog boede en hel Del af en Farisæer hos mig. At Folk ikke egentlig kunde sige noget ondt om mig, og at jeg ikke var saa slet som mange andre, det havde i Grunden været min Trøst, og derpaa havde jeg stolet. Men nu hvilede det tungt paa mig, at jeg havde kunnet gaa omkring i hele 20 Aar i den Tro, at jeg var en god Kristen og havde dog kunnet være og vedligeholde et saadant Had. Medens dog vor Frelser siger: „Elfter Ederes Fiender, velsigner dem, som Eder forbande, gjører dem godt, som Eder hade, og beder for dem, som gjøre Eder Stæde og forfølger Eder“, var jeg kun forbitret istedetfor at bede for min Svoger, og istedetfor at gjøre ham godt, havde jeg stadigt ventet paa, at Gud vilde hjemsege ham, og intet i Verden vilde have glædet mig mere, end dersom en virkelig Ulykke var tilstødt ham. Og dog maatte jeg sige til mig selv: ja, det er nu engang ikke anderledes, Du er dog ogsaa en Synder for Gud, og selv om Menneskene ikke kunne dable noget hos Dig, saa ser dog Gud Ondskaben i det syndige Hjerter. Og saa førte det ene til det andet, og Guds Aand arbejdede videre paa min Sjæl, og jeg maatte indse, at foruden hint Ord af Frelseren staa der endnu mangt et Ord i Bibelen, som jeg ikke havde holdt, og at jeg maatte forstumme og gaa fortabt, naar jeg engang hift oppe skulde blive spurgt derom. Af Farisæeren blev der saaledes efterhaanden en Tolder, der lærte at bede: Gud vær mig Synder naadig! Og da lærte jeg ogsaa først at erkjende og forstaa, hvad jeg allerede ofte havde hørt i Prædikenerne, og hvad min Kone ofte havde læst for mig af vore Bøger om Guds Naade, ved hvilken vi alene kunne blive salige, og at vi trænge til Tilgivelse for vore Synde ved vor Herres Jesu Blod. Ja, da blev først det gamle smukke Vers mig klart, som jeg ofte havde hørt og bedet, men ikke forstaaet:

Kristi Blod og Retfærdighed
Er den Klædning, jeg smykkes med,
Hvorned jeg skal for Gud bestaa,
Naar jeg til Himmelen ind skal gaa.

Og jeg husker endnu meget godt, at da vi engang i Kirken sang den Salme: „Jesús annammer Syndere“, kunde jeg næsten ikke synge med, mit Hjerter var saa fuldt, og Gud være lovet; jeg har lært at tro, at han ogsaa har annammet mig. Og da er ogsaa alt blevet nyt med mig, og nu véd jeg, hvad det vil sige at have Guds Fred i Hjertet og at leve et Liv i Gud og hans Kjærlighed og at have et sikkert Haab om det evige Liv.“

„Nu,“ sagde jeg, „saa er det jo gaaet med den gamle Becker-Adam, som med Fuglen Fønix. Om denne siger man jo, at naar den bliver gammel, styrter den sig i Ilden; men efter at den er lutret i Ilden, hæver den sig fornyet og fornyet i Bejret.

Saaledes har min kjære Becker brændt op sin gamle Adam i hin Brand, og ved Guds Naade er der fremstaaet et nyt Menneske.“

„Min gamle Adam?“ svarede Becker estertænkstomt, „opbrændt? Nej, opbrændt er han endnu ikke den Dag idag. Men dygtig svenden er han bleven i hin Brand hos min Svoger, og, Gud ske Tak, ved Guds Mands Tid vil han altid mere og mere fortæres, og jeg tror nok, at et godt Stykke er opbrændt. Hvad mener Du, Gjertrud? Du maa dog vide det bedst.“

Den gamle Kone nikkede smilende. „Herren være lovet,“ sagde hun, „han virker baade at ville og at udrette i os, at vi blive fredssommelige.“

Jeg tog Afsked fra de to gamle, fromme Mennesker og havde en Følelse af, at paa dem var Sakarias' Ord gaaet i Opfyldelse: Ved Aftens Tid skal der blive Lys. —

Dette omtrent var det, de kjære gamle Aar-folk fortalte mig. Og nu, kjære Læser, se Dig engang om i dine Bekjendtes og Slægtninges Kredse. Er der ingen Konrad iblandt dem?

Vor Nøddegang.

Af Memo.

(Eftertryk og Overføttelse forbydes.)

Saa dan en Præstegaardshave med gamle Træer, med Sivduereder i de svajende Toppe, med Dam og med „Abildgaard“, med vild Vin op ad Murene og med rank Stammer, som Bedbenden løber sig opad, ja, saadan en gammel Præstegaardshave, den har mange Herligheder! Til disse Herligheder hører: vor Have om ikke som Nr. 1 saa dog idetmindste som Nr. 2 Nøddegangen, hvis Lov jeg nu vil synge.

Hvor Haven er gravet ind i Bakken, saa at Diget staa saa højt som en liden Jordmur, oven til beplantet med Stryner, medens fra den anden Side Hasselbustene hælde sig op til den og i Toppen forene sig med Strynerne, saa at der dannes et tæt Tag, under hvilket man om Efteraaret kan udholde en Regnstorm uden at blive vaad, medens man om Sommeren er beskyttet mod Solens brændende Straaler, der er vor Nøddegang, 60 Strid lang. Jo, jeg har maalt den!

Allerede i Marts blomstrer Hasselen og hænger sine Faner ud. Det er de lange brungule Rakler, der hænge og slagre til Væge for Vaaren, der snart vil holde sit Indtog. Sæt saadan en Hasselkvist med de lange støvdræssende Rakler sammen med Kristornens blanke grønne Blad og med den grønrandede Snekløkke i et Glas paa dit Bord, og Du har allerede lidt Sommer i den kallelovnsvarme Vinterstue, og Du véd saa ogsaa, hvorned Nøddegangen om Foraaret begynder sine Gæstbærdigheder.

Men i Maj Maaned har den allerede lidt mere til Dig, dog maa Du ikke se opad i den; thi der er endnu intet at se, nej, se nedad! Der, under Hasselbustenes nøgne, bladløse Grene og mellem de graa Stammer breder Anemonen sit smilende grønne Tæppe, og det saa tæt, at ikke en Plet af Jordsmunnet bliver synlig. Og op af Tæppet skyde sig saa de blegrøde smaa Blomster, aabne deres Kløkke og staa og bæve for Vinden.

Den lille Anemone, hvor er den dog er: bedste den og elskelig Blomst! Om Sommeren, naar det for Blomsten er en Lyst at leve, naar Villier og Roser, Levkøjer og Nelliker udfolde deres Pragt og udfende deres Bellugt, naar der er saa meget at se og at agte paa og Selskab nok i hundrede andre Smaa blomster, da har Anemonen allerede længst sænket sit Hoved og er visnende segnet hen i Døden. Den er tilfreds med, at den har gjort sin Pligt. Og hvori består den? At trøste os af Vinteren forkuede Stakler med Sommerens snare Komme. I sin lilla-røde tynde Kjole har den staaet og frøsset i Foraarets kolde Dage. Som en Banevodter staa med sit Flag og forkynder, at alt er i Orden for Toget, saadan har den lille Anemone staaet og varskoet for Sommerens Triumftog, at nu kunde det komme, nu var alt i Orden. Og naar det saa kommer, kommer med Lys og med Varme, med Liv og med Skjønhed, saa er Anemonen gaaet

ind i sit Hus igjen og har intet faaet at se eller at nyde af den hele Herlighed! Det kan man kalde at gjøre sin Pligt og være tilfreds dermed. Af den kunne vi lære, og saadan kunne vi komme i Skole, naar vi om Foraaret gaa igjennem vor Røddegang.

Om Sommeren søger man ind i Røddegangen efter Skygge mod Solens brændende Straaler, og i Ferietiden kan man glæde sig ved de Unges muntre Latter fra Kroketspladsen, der støder op til Hæselbustene. Men naar Aftenen falder paa og i de svale Sommernætter kan man deroppe møde endnu en anden Gæst, det er Bindsvinet, der forlader sit Skjul i Diget og pusler omkring mellem Hæselbustene, snusende efter Bytte. Jeg beder for den piggede Fyr, lad den i Fred, naar Du træffer paa den, eksperimentér ikke med den, at den ikke skal blive bange og rulle sig sammen som et Røste og blive liggende ubevægelig en hel Time af Frygt for, at Du har ondt i Sinde med den.

Men Røddegangens Glandsperiode begynder dog egentlig først om Høsten med Røddepulningen. Hvor fornøjelig er ikke den! Hvor morsomt det er at se, hvem der hurtigst kan faa plukket Kommen fuld, at drille den lidt, der ikke luftede sine Dine op, men gif en stor Klase forbi, saa med en Røddehage at hale de højeste Grene ned, berøve dem deres Frugt og lade dem gaa i Vejret igjen; thi det er jo Kunsten at faa alt med uden at knække Stammer og rive Grene af og rode omkring i Bustene som et vildt Dyr, hvad jo enhver Klodrian kan gjøre.

„Men om den Have lukker
Et Segn af Røddetræ,
Der Drengen gaar og plukker
Sig Kommen fuld i Læ.“

Saa, her kan man ogsaa gaa i Læ og plukke sig Kommen fuld i en Fart.

Og imens siger saa Peter, Gjøterguten, lidt ind til os. Nu, da Rødderne modnes, begynder hans Forretning paa Marken. Kornet er hærget, Markerne ere tomme, Græsset bliver sparsomt, Kreaturerne slippe løs, nu skal han passe paa, at de ikke bryde ind i Haven eller løbe over paa Raovens Enemærker. Og dertil bruger han jo en Stok, og hvad kan være tjenligere dertil end en Hæselknap fra Røddegangen. Snart er den funden og ligesaa snart er den beskaaren med Ringe og alskens Figurer og Emblemer, saa den er ligesaa broget som Jakobs Kjæppe i Labans Vandtruge.

En Haandsfuld Rødder gjør ham heller ikke mismodigere, og glad springer han igjen afsted til sine Kreaturer med Rødderne i Kommen og sin Fantafusstav i Haanden. Fantafusstav? Ja, hvorfor ikke? Eror Du ikke, han kan tænke? Og han har jo Tid dertil! Hele den lange udslagne Dag er han ene paa Marken med sine Kreaturer, hvis han da ikke springer over Gjørdet og faar sig en Passiar med sin Råbo eller tænder en Tid og steger Poteter med ham; thi det hører jo med til Efteraaret — Du kjender jo nok Røgen, som fra Gjøtergutternes små Arnesteder stiger op i den klare Efteraarsluft — men affekt derfra er han ene med Brandsok, Kransti, Dokka, eller hvad hans brune Kjør nu hedde. Og de forstyrre ham ikke i hans Tankegang. Jeg er vis paa, mangen Professor og mangen Poet vilde misunde ham al den Tid, han har til at spekulere i!

Men tilbage til Røddegangen! Rattetfrosken begynder. Med sin skarpe Kniv løsner den Bladet fra Kvisten, og naar om Dagen Solen gjennembryster Efteraarstaagen og smelter Rimefrosken paa Træerne, saa falder Bladet med Drøppet sagte og sukkende til Jorden. De sidste brune Rødder falde nu ud af de hvidgule, visnende Hæser, og Røddegangen er som helt tilfaaet med dem. Du bliver træt af at bukke Dig efter dem, og spadserer Du selvanden disputerende igjennem Haven, saa er første Paragraf, naar I høje ind i Røddegangen: „Jugen Opfamling!“ thi ellers gaar Samtalen i Staa, eller Logikken tager Skade.

Men derfor spildes Høsten ikke. Den sankes i Lade i alle Husets tomme Cigarkasser, og de deles i tre Dele.

Af den ene Del faa alle artige Børn, der gjæste Præstegaarden, hver sin Haandsfuld. Det giver glade Ansigter og venlige Blikke, og dem kunne vi takke vor gamle Røddegang for.

Den anden Del kommer ned i Folketuen. Der sidde de den hyggelige Vinteraften sammen omkring Lampen, medens Ilden buldrer i den gamleovn, hver med sin Bestjæstiggelse. Gaardsgutten reparerer alle Husets brøstfældige Trætøfler, Bigen drejer snurrende Rokkehjulet, medens Gjøsten røger sin Bibe. Saa komme Gaaderne frem. Det er „Rødder at knække“ for Forstanden. Den, der har knækket de fleste, bliver regaleret med en Haandsfuld af Cigarkassen, men de andre maa nøjes med en mindre Portion. Saadan gaar Aftenen fornøjelig, indtil Andagten falder alle Husets Folk sammen. I Fællesskab takke vi Herren for Dagen og gaa saa glade til Ro.

Til den sidste Del af Rødderne sy Husets Kvinder en grøn Pose. Og mod Julen vandrer den i Forening med rødmeude Væbler og brune Rager ned til Husets Søn, der som Student ligger ved et Universitet langt nede i Syden, hvor han skal leve sin Jul ene, mere end halvandet hundrede Mil borte fra sit Hjem. De brune Rødder skulle bringe et hjemligt Pust ind i den ensomme Studenterstue, et Pust fra den nordlesvigste Præstegaardshave, som han i Sommer laa og tumlede sig i, den samme, i hvilken for to hundrede Aar siden den lærde Woldike gif og snakkede Latin med sine Elever, medens en anden af hans Elever — Peder Jakobsen Hygum — gif ensom igjennem Havens Gange og tænkte paa det ene Fornødne. Gif han ogsaa igjennem en Røddegang?

Men under al den Fornøjelse og Tidsfordriv, som Røddegangen med sine Frugter saaledes bereder os, staar den selv taus med nøgne, bladløse Grene under den graa Vinterhimmel. Og Himlen bliver mørkere og mørkere. Sagte drysser Jule-Sneen ned i den aabne Gang. Livet er uddød i Røddegangen. Men den sover kun. Og den drømmer, drømmer om, hvordan den skal pynte sig, og hvormed den skal glæde os igjen til Sommeren.

„Hvor meget mere!“

For før Jul besøgte jeg efter en længere Tids Fraværelse den mig saa kjære Familie D. Det var sluttige, agtværdige Mennesker, som ved Sygdom og saakaldte uforsthyldte Slag af Sjæbnen var komne dybt ned i al Slags Glendighed. Manden, som var Kurvmager, var for nogle Uger siden bleven kjørt over og havde siden da ligget til Sengs. Konen, som var Moder til mange Børn, af hvilke hun alt næsten med Taal havde lagt flere i Graven, var svagelig og kunde næsten ikke slæbe sig afsted. Et Par tykke, livlige Dreng (hvilke man Gud se Lov til Trods for al Sult og Glendighed mange Gange ser i den Slags Familier) legede Hest med en gammel Strippe; men paa et uselt Leje laa en syg Dreng paa otte Aar, hvis udmagrede blege Træk bar Spor af lange Lidelser. De havde dette taalmodige, haabløse, sløve Udtryk, som netop i et Barneansigt er saa unaturligt og gribende. Hans Bænde var indrammet af gyldne Løkker; Dinenne tillukkede og han svarede ikke paa mine Spørgsmaal. Hans Moder fortalte mig om en svær Operation, som han netop havde gennemgaaet paa Sygehuset, og talte om, at der forestod ham en ny i den allernærmeste Fremtid. Men alt dette gjorde intet Indtryk paa ham, kold og ubevægelig laa han. Men saa begyndte vi at tale om Julen; da aabnede hans store blaa Dine sig langsomt, og han fandt atter Ord. Vi kom i en liden hemmelighedsfuld Samtale, som tilsidst loffede et svagt Smil frem paa hans Læber, men Taarer i mine Dine. Derpaa gif jeg ud af Stuen med hans Moder. Hun fortalte mig hulkende, at de havde opgivet alt Haab. Barnets Lidelser vilde snart høre op; kun Tanken om Julen syntes endnu at holde ham oppe. „Hør selv,“ sagde Madam D., „for et Par Dage siden, da han sølte sig lidt bedre, skrev han denne Dnsfessedel og trykkede mig den i Haanden.“ Nogle usikre, næsten ulæselige Ord stod derpaa; der var streget over og igjen strevet — igjen streget over og igjen begyndt, skjævt og krummet saa det lille smudsige Dokument ud, og dog hvor dyrebart var det ikke for Moderhertet! Saa fortalte hun mig, hvorledes hun og hendes Mand havde frosset og sultet, og hvor trætte de havde arbejdet sig, for at kunne spare nogle Skilling, saa de

kunde opfylde deres kjære Drengs Ønsker. Meget dristige var disse Ønsker just ikke; den dristigste var en liden Mundharmonika og en Klokke, med hvilken han kunde ringe ad de andre, naar han laa alene tilfængs i Stuen. Med Taarer, jeg kan gjerne sige Glædestaarer, i Øjnene, sagde hun til mig: „Vi have ogsaa kjøbt det alt, alt hvad han ønskede sig.“ Og hun aabnede en Komodestuffe i hvilken de bestedne Gaver omhyggeligt laa indpakkede i Papir.

„Vi vilde gjerne undvære alt,“ sagde hun, „naar bare han faar alt, hvad han ønsker sig.“

Da jeg saa og hørte paa det altsammen og tænkte over Ordene: „Derfor da I, som ere onde, vide at give Eders Børn gode Gaver, hvor meget mere skal den himmelske Fader give dem den Hellig-Aand, som han bede?“ (Luk. 11, 13), var det, som om en vægig Strøm af Tillid og Fred gjennemstrømmede mit Hjerte.

„Hvor meget mere! Hvor meget mere!“
Jeg tænkte: Gud dog enhver af os i denne hellige Juletid ogsaa vilde skrive en Dnsfessedel og barnligt trykke den i vor Faders Haand; selv om den ogsaa skulde være streven lidt skjævt og usjævt, uden smukke Bendinger i Sætningerne, taarevædet og halvt udbidstet. Selv om det ogsaa var et Skrig fra Sjælens inderste Dyb, et Skrig efter Tilgivelse, Tro, Kraft, Taalmodighed, Trøst, Fred i Livet — Fred i Døden.

Ja, saadan en lang Dnsfessedel tør vi trykke ham i Haanden, i Hjertet. Vi ikke alene tør det, vi skulle det ogsaa. Thi vor Frelser, som gav Afkald paa al jordisk Herlighed, kom til vor usle Jord og har som denne stakkels Moder hungret, tørstet og arbejdet sig træt, for at han kan sjenke os de store Gaver, som vi bede om.

Tænk paa den dyrekjøbte lille Harmonika, paa Klokken, paa Billedbogen, som udgjorde Barnets mest brændende Ønsker — tænk paa dette: „Hvor meget mere!“ og gaa saa hjem og skriv din Dnsfessedel.

Lægeraad.

Spørgsmaalene maa formes saa korte og saa nøjagtige efter Sygdoms-Symptomerne som muligt. Opgivelse af Alder, Blevstid, Leveaar og tidligere gennemgaaede Sygdomme ønskes gjerne. Kun Spørgsmaal fra Abonnenterne besvares, ligesom tydeligt Navn og Adresse maa opgives.

Kr. N. Abonnent.

1. De maa holde op med denne Ust. Forøvrigt følges Lægeraadet til B. D. Nr. 37 r. A.
2. Nej, det behøver det ikke.

* * *

S. G. M. S. R.

Bed Nærværende saa fri at udbede mig af Deres „Lægeraad“ et godt Raad mod stadigt udfordrende Rivier (Sjæggelstener) paa Hagen og under Næsen.

De skal vaske Ansigtet flittigt med Grønsæbe og varmt Vand og astørre det med et grovt Haandklæde. Om Aftenen kan De indgvide en Salve saaledes sammensat:

Af „Illustreret Familieblad“, som redigeres og trykkes i Norge, udkommer hver Lørdag en amerikansk Udgave i Decorah, Iowa. Prisen paa denne er 1 Dollar for Aaret, betalt i Forstud. Subscription modtages ved hvert Kvartals Begyndelse, men ikke for mindre end et Aar ad Gangen. Alle Bestillinger maa være ledsagede af Forstudsbetaling og adresseres til

„Illustreret Familieblad.“
Decorah, Iowa.

Indhold.

Fred paa Jorden. Af Pastor Theodor Hoffmann. — Vor Røddegang. Af Remo. — „Hvor meget mere!“ — Ved Aftentid. (Billede). — Velkommen Bytte. (Billede). — Udfart til Sagt i Podolien. (Billede). — Fra det gamle Kristiania: Parti fra Fjordingen. (Billede). — Fra det nye Kristiania: Parti fra Ruseløkkevejen. (Billede.)